

NORGES IDRETTSHØGSKOLE
Administrerende direktør

10. mars 2022

SAK 18/22

**ÅRSRAPPORT 2021 ETISK KOMITE FOR
IDRETTSVITENSKAPELIG FORSKNING**

Vedlagt følger til orientering årsrapport fra etisk komite for idrettsvitenskapelig forskning ved Norges idrettshøgskole.

Styret tar årsrapport 2021 fra etisk komite for idrettsvitenskapelig forskning til orientering.

Vedlegg:

- Etisk komite for idrettsvitenskapelig forskning på mennesker, Norges idrettshøgskole – årsrapport 2021

**ETISK KOMITE FOR IDRETTSVITENSKAPELIG
FORSKNING PÅ MENNESKER**

NORGES IDRETTSHØGSKOLE

ÅRSRAPPORT 2021

Nedgang i antall søknader til behandling i 2021

Komiteen har i 2021 hatt 8 møter og mottatt 11 endringsmeldinger og 28 søknader til behandling. En søknad ble trukket da det var Olympiatoppen og ikke NIH som var forskningsansvarlig institusjon. De øvrige 27 søknadene og de 11 endringsmeldingene ble godkjent.

Antall søknader som er behandlet fordelt på institutt i perioden 2017-2021

	2021	2020	2019	2018	2017
Institutt for fysisk prestasjonsevne (IFP)	14	15	16	13	22
Institutt for idrettsmedisin (IIM)	3	8	9	10	8
Institutt for lærerutdanning og friluftslivsstudier (ILF)	8	6	6	8	2
Institutt for idrett og samfunnsvitenskap (IIS)	3	12	7	10	5
Total antall søknader	28	41	38	41	37

Antall årlige søknader har vært på omtrent samme nivå (mellom 37-41) siden komiteen ble etablert i 2017. I 2021 er det imidlertid en nedgang til 28 søknader. Årsaken til dette er trolig utsettelse/forsinkelser pga Korona ifbm gjennomføring av en del prosjekter.

AFB har i 2021 løpende gått gjennom databasen over prosjekter fra NIH som er blitt meldt til Norsk senter for forskningsdata (NSD) for å påse at prosjekter som faller innenfor retningslinjene har søkt etisk komite. Ingen avvik ble avdekket

I 2021 har Institutt for fysisk prestasjonsevne (IFP) fortsatt flest søknader. Andel søknader fra «samfunnsvitenskapelig miljøer» (Institutt for idrett og samfunnsvitenskap (ISS) og Institutt for lærerutdanning og friluftslivsliv studier (ILF)) og «naturvitenskapelige miljøer» (IFP og Institutt for idrettsmedisinske fag (IIM)) utgjør henholdsvis 40 og 60 pst.

Komiteen har valgt å behandle alle søknader som mottas dvs også søknader som faller utenfor retningslinjene. IFP har flest søknader som faller utenfor retningslinjene. Dersom en tar hensyn til dette er fordelingen av søknader fra «samfunnsvitenskapelige og naturvitenskapelige miljøer» tilnærmet likt. Fordelingen har vært omtrent det samme fra og med 2018. Det er positivt at NIHs retningslinjer for en etisk forhåndsvurdering av prosjekter så raskt ble integrert i alle fagområder, spesielt innenfor de samfunnsvitenskapelige miljøene som ikke var like vant med å sende søknad til Regional etisk komite som de naturvitenskapelige miljøene.

Masterprosjekter

Ved NIH samles det inn personopplysninger fra ett eller flere utvalg i tilnærmet «alle» masterprosjekter (gjennom intervju, observasjon, spørreskjema, fysiske tester o.l).

Antall søknader som er behandlet fordelt på «type» prosjekt i perioden 2017-2021

Type prosjekt	2021	2020	2019	2018	2017
Masterprosjekt inngår som hele eller deler av prosjektsøknad	18	28	16	27	18
Phd-prosjekt inngår som hele eller deler av prosjektsøknad	4	5	7	9	11
Forskningsprosjekt uten tilknytning til utdanningsløp	6	8	15	7	8
Totalt antall prosjekter	28	41	38	43	37

Antall søknader hvor et masterprosjekt inngår som hele eller deler av prosjektsøknaden har ligget på mellom 18 og 28 søknader pr år. Dette utgjør årlig mellom 65 – 42 pst av alle søknader til etisk komitee.

Det er positivt at masterprosjekter som faller innenfor retningslinjene for søknad blir vurdert av etisk komitee. Komiteen vil understreke at det er viktig at veileder vurderer hvorvidt masterstudenten har den nødvendige erfaring/kompetanse som tilsier at prosjektet kan gjennomføres på en forsvarlig måte. Ved beslutning om utvalg som inngår i prosjektet bør en legge vekt på å ha lavest mulig risiko for mulige ulemper/belastning.

Ved medisinsk fakultet på UiO kan det i masterprosjekter kun benyttes anonymiserte data, med unntak av hvis masterprosjektet er et delprosjekt som inngår i et hovedprosjekt. På denne måten reduseres personvernrisikoen og en unngår også vurderingen av masterstudentens egenhet til å gjennomføre prosjektet på en forsvarlig måte overfor forskningsdeltakerne.

Søknader behandlet av leder av komiteen på fullmakt fra komiteen

Søknader som – ut fra sin karakter – ikke reiser etiske problemstillinger som forutsetter en fullstendig komiteehandling, kan behandles av leder av komiteen, ev. etter råd fra juridisk rådgiver, eller etter muntlig rådslaging med medlemmer i komiteen. 8 av søknadene i 2021 er behandlet såkalt "fast track". Tidligere behandlet komiteen alle søknader som ble mottatt innen fristen til det aktuelle møtet. Fra og med høsten 2019 ble alle søknader som ikke krever en fullstendig komiteehandling behandlet «fast track». I etterfølgende komitemøte redegjør leder for de søknader som er behandlet «fast track».

	2021	2020	2019
Andel søknader av total antall søknader som er behandlet fast track	28 pst	34 pst	24 pst

I tillegg har leder av komiteen på fullmakt fra komiteen behandlet og godkjent 10 av de 11 endringsmeldingene som er mottatt, da kun en av endringene krevde full komitebehandling. Komiteen gir også leder av komiteen fullmakt til å behandle justerte søknader ved utsatt vedtak forutsatt at en justert søknad ikke reiser etiske problemstillinger som krever en full komitebehandling.

Se vedlegg 1 *Søknader og endringsmeldinger til behandling etisk komite NIH 2021* for oversikt over alle søknader og endringsmeldinger.

Erfaringer fra komiteens arbeid i perioden 2017-2021

Komiteens oppfatning er at søknadene gradvis har fått høyere kvalitet siden komiteen ble opprettet i mai 2017 og at det er en økt bevissthet rundt forskningsetiske spørsmål blant forskerne og de ulike forskningsmiljøene. Komiteen vil understreke at det er veileder som er ansvarlig for en søknad til etisk komite for et masterprosjekt. Kvaliteten på søknader fra masterprosjekter er i en del tilfeller lavere enn for forsker- og PhD-prosjekter. AFB får også en god del henvendelser fra masterstudenter ifbm søknad til etisk komite hvor veileder har henvist studenten til AFB istedenfor å bistå studenten selv.

Komiteen vil understreke at det også fremover må arbeides systematisk og kontinuerlig med bevissthet rundt forskningsetikk, både med fellestiltak på de enkelte instituttene (kurs/opplæring) og rådgivning til enkelt forskere for å sikre god kvalitet. Veiledere – både for phd-kandidater og masterstudenter – må kvalitetssikre søknadene før de sendes komiteen.

Komiteen hadde i 2019 et særlig fokus på kjønnsbalanse i utvalget ved søknadsbehandlingen. Fagmiljøene har fulgt opp dette og utvalgene i de fleste prosjektene i 2020 og 2021 inkluderte begge kjønn.

Nye medlemmer og ny leder i 2021

Professor Anne Marte Pensgaard (IIS) ble oppnevnt som ny leder fra 1.1.2021 og frem til 31.12.2022. Professor Tron Krosshaug (IIM) og førsteamanuensis Ellen Berg (ILF) ble i oppnevnt som nye medlemmer fra 1.1.2021-31.12.23. Eksternt medlem jurist Peder Utne (OUS) ble oppnevnt for en ny tre årsperiode fra 1.1.2021 - 31.12.23. Førsteamanuensis May Grydeland og professor Gøran Paulsen (IFP) er tidligere oppnevnt som henholdsvis medlem og varamedlem frem til 31.12.2022. I perioden 1.september 2021- 30. juni 2022 har May Grydeland hatt forskningstermin og Gøran Paulsen har møtt som vara. Nestleder velges av komiteen og førsteamanuensis May Grydeland er valgt til nestleder til 31.12.2022.

Gjennomførte tiltak knyttet til forskningsetikk i 2021

AFB utarbeidet i 2020 et kurs om praktisk forskningsetikk og personvern for nytilsatte stipendiater. Kurset inngår i «Introduksjonskurs PhD» som er et oppstartkurs for alle nye stipendiater som tilbys i vår- og høstsemesteret. «Praktisk forskningsetikk og personvern» består av en web-basert forelesning om etiske vurderinger og personvern i et forskningsprosjekt, herunder utfylling av meldeskjema til NSD og søknad til REK/Nihs etiske komite.

Etter at stipendiatene har vært gjennom forelesningen arrangerer AFB en workshop hvor stipendiatene gir en kort presentasjon av sitt prosjekt med fokus på forskningsetiske og personvernmessige forhold i prosjektet. De kan også stille spørsmål og AFB kan kommentere forhold i prosjektene som stipendiatene bør være særlig oppmerksomme på. Dersom en PhD-kandidat ikke har deltatt på kurset før de starter opp med sitt prosjekt, kan de se den web-baserte forelesningen og deretter kontakte AFB for å diskutere ev utfordringer knyttet til etiske vurderinger og personvern (individuell workshop).

Tilsvarende kurs er utarbeidet for de fem masterprogrammene. Kursene for master og PhD-studenter er gjennomført i 2021.

Prosjektweb, hvor alle forskningsprosjekter ved NIH skal registreres før prosjektet starter opp ble igangsatt i 2019. Databasen er et viktig verktøy for å påse at alle godkjenninger/krav til dokumentasjon foreligger før prosjektstart. Systemet vil også fungere som en "selvangivelse" for den enkelte forsker for å sikre at prosjektet er forsvarlig planlagt før oppstart. Tidligere internkontroller har vist at NIH-prosjekter med persondata meldes NSD. Prosjektweb ble i 2021 oppdatert med eget felt for å registrere saksnummer hos NSD. Det vil dermed bli lettere å fange opp eventuelle avvik mellom registrerte prosjekt hos NSD og i Prosjektweb.

Planlagte tiltak i 2022

I Lov om organisering av forskningsetikk fremgår det at forskeren har primæransvaret for at forskningen er aktsom og forsvarlig. Ansvarer gjelder i hele prosjektets "levetid". Forskningsinstitusjonene har ansvar for undervisning og opplæring i forskningsetikk.

I Dokument 1 (2021–2022) påpeker Riksrevisjonen at de statlige universitetene og høyskolene ikke har etablert systemer som legger til rette for at alle ansatte som arbeider med forskning, får tilstrekkelig opplæring i forskningsetikk.

Etisk komite sitt mandat er å vurdere om forskningsprosjekter med betydelig risiko for vesentlige ulemper for forskningsdeltakerne er forsvarlig organisert. Komiteens arbeid kan ses på som en del av opplæring/kompetansebygging for vitenskapelige ansatte ved at forskerne gjennom konkrete tilbakemeldinger får økt kompetanse om hvordan forsvarlighet overfor forskningsdeltakerne skal ivaretas

AFB vil i 2022 ta initiativ til en synliggjøring og vurdering av hvordan NIH sikrer lovpålagt opplæring ifbm andre forskningsetiske områder. AFB kan koordinere en slik

kartlegging, men det er instituttene som må «eie» gjennomføringen av opplæringskravet for sine ansatte.

Komiteen vil i lys av Riksrevisjonens merknad understreke på at hvis forskningsetisk refleksjon skal bli en del av institusjonens kultur, må det være fast på agendaen, hos både ledelse og forskergrupper.

Kursene for stipendiatene og masterstudentene vil bli videreført. Kursene består av en web-basert forelesning med en etterfølgende workshop. AFB vil fortsette med tiltak for å øke andelen av forsker- og PhD-prosjekter ved NIH som blir registrert i Prosjektweb.

Vedlegg:

- Oversikt over søknader og endringsmeldinger til NIHs etiske komite i 2021

SØKNADER OG ENDRINGSMELDINGER TIL BEHANDLING ETISK KOMITE NIH 2021

M=Hele eller deler av prosjektet er et masterprosjekt, PHD =Hele eller deler av prosjektet er et PHD-prosjekt,
F= Forskerprosjekt (ikke en del av M og PH. Endringsmelding i kursiv. Møtedato i samme kolonne som
Prosjektleder.

Prosjektleder	Saksnr	Insti tutt	Prosjekt	Type prosjekt
28. januar				
<i>Ben Clarsen</i>	<i>176-280121- 111-260919</i>	<i>IIM</i>	<i>The impact of injury and illness on goal attainment among Norwegian Olympic and Paralympic athletes</i>	<i>F</i>
<i>Jørgen Jensen</i>	<i>177- 280121 – 121 - 241019</i>	<i>IFP</i>	<i>Karbohydratinntak som et middel for å redusere proteinkatabolisme i skjelettmuskulaturen under sykling til utmattelse</i>	<i>PHD</i>
18.mars				
<i>Matthias Gilgien</i>	<i>178-180321- 98-200619</i>	<i>IFP</i>	<i>Prestasjon og treningsanalyse i alpint</i>	<i>M</i>
<i>Thor Einar Andersen</i>	<i>179-180321- 129-051219 - 86-131218</i>	<i>IIM</i>	<i>Sammenhengen mellom treningsbelastning, skader og fysisk prestasjonsevne i norsk elite kvinnefotball</i>	<i>PHD</i>
Gøran Paulsen	180-180321	IFP	Mellomdistansesteget	F
<i>Jostein Hallen</i>	<i>181-180321- 151-270820</i>	<i>IFP</i>	<i>Effekt av høyde på utnytting av det maksimale oksygenopptak</i>	<i>F</i>
Thomas Vold	82-180321	ILF	Flerkulturalitet i friluftsliv i skolen	M
6. mai				
Matthias Gilgien	183-060521	IFP	Analyse av prestasjon i elitehopp	F (M)
Ørnulf Seippel	184-060521	IIS	Integrering gjennom idrett	PHD
Ørnulf Seippel	185-060521	IIS	Integrering av nyankommende migranter gjennom organisert idrett til lokalidrettslag praksis	EU
17. juni				
<i>Gro Jordalen</i>	<i>186-170621- 122-241019</i>	<i>IIS</i>	<i>Totalbelastning i treningshverdagen for utøvere i Norges Svømmeforbund</i>	<i>F (M)</i>
Gøran Paulsen	187-170621	IFP	Kraftplattform-prosjektet:Hvordan sammenligne hopp høyde fra ulike plattformer	F(M)
Thomas Losnegard	188-170621	IFP	Åpningshastighetens effekt på prestasjon på liggende skyting i skiskyting	M

Thomas Losnegard	189-170621	IFP	Åpningshastighetens effekt på prestasjon på liggende skyting og total prestasjon i skiskyting	M
Jørgen Jensen	190-170621	IFP	Effekten av langvarig utenholdenhetsøvelse og nitrogenutskillelse	PHD
Live Luteberget	191-170621	IFP	Utvikling av fysisk form, retningsbelastning, skade/sykdom og psykososiale elementer i ungdomsidretten	F PHD
<i>Bjørn Harald Olstad</i>	<i>192-170621-47-060218</i>	<i>IFP</i>	<i>Prestasjonsfremmende faktorer i svømming – utvikling av fysisk form, treningsbelastning, skader/sykdom og psykososiale elementer i ungdomsidretten</i>	F
Tron Krosshaug	193-170621	IIM	Hva er den optimale fintetesten for å vurdere ACI-skade	F
<i>Roald Bahr</i>	<i>194-170621-123-051219</i>	<i>IIM</i>	<i>Effekten av to ulike protokoller av «Copenhagen Adduction», øvelsen på muskelstyrke, muskelvekst og hurtighet i retningsforandring hos kvinnelige fotballspillere- en randomisert studie</i>	PHD
2. september				
<i>Gro Jordalen</i>	<i>195-020921-186-170621-122-241019</i>	<i>IIS</i>	<i>Totalbelastning i treningshverdagen for utøvere i Norges svømmeforbund</i>	M
Mats Hordvik	196-020921	ILF	Skole og toppidrett; elev-utøverens erfaring med kombinasjonen skole og toppidrett i det norske skolesystem	M
Jørgen Jensen	197-020921	IFP	Tidsoppløsningen av nitrogenutskillelse	PHD
Jørgen Jensen	198-020921	IFP	Effekten av treningsintensitet på glukosetoleransen	M
Live Luteberget	199-020921	IFP	Effekten av forskjellige eksterne belastningsvariabler på opplevd anstrengelse i håndball	M
Per Midthaugen	200-020921	ILF	Langtidsskader i toppidrettsfaget: elevers erfaringer og opplevelse	M
Ellen Berg	202-020921	ILF	Overføringsverdi fra re-/habiliteringsopphold til krø-daget	M
14. oktober				
Ellen Berg	203-141021	ILF	Nytteverdi av re-/habiliteringsopphold for elever med funksjonshemming og tilhørende kroppsøvingslærer i arbeidet med å utvikle et mer inkluderende kroppsøvingsfag	M
Kristin Vindhol Evensen	204-141021	ILF	En kvalitativ studie av hvordan elever som definerer seg som trans erfarer kroppsøvingsfaget.	M

Kenneth Aggerholm	205-141021	ILF	En kvalitativ studie om hvilke forståelser av kropp som kommer til uttrykk hos et utvalg elever i videregående skole	M
Tron Krosshaug	206-141021	IIM	En biomekanisk sammenligning av styrketrening med strikk og belastet vektstang	M
Aage Radmann	207-111121	ILF	Elever sin kunnskap og forhold til kosthold og kropp	M
Gøran Paulsen	208-111121	IFP	Fysiske krav i beredskapstroppen: Er det i dag en fysisk overkapasitet som holder kvinner utenfor?	F/M
9. desember				
Ola Eriksrud	209-091221	IFP	Testing og trening av rotasjonsbevegelser i golf	F/M
<i>Jørgen Jensen</i>	<i>210-91221-090519-190618-150817</i>	<i>IFP</i>	<i>Effekt av trening på tap av muskelprotein under faste</i>	
Gøran Paulsen	211-091221	IFP	Toppidrettsutøvere og restitusjon	F
Tron Krosshaug	212-091221	IIM	Biomekanisk analyse av lyske-relaterte styrkeøvelser for skadeforebygging	M
Åse Strandbu	213-091221	IIS	Følge forskning «Trygg idrett»	F
Matthias Giligien	214-091221	IFP	Løypestikking i alpint som et verktøy for å øke sikkerheten til utøverne.	F
<i>Roald Bahr</i>	<i>215-091221-123-051219</i>	<i>IIM</i>	<i>Effekten av to ulike protokoller av "Copenhagen Adduction" øvelsen på muskelstyrke, muskelvekst og hurtighet i retningsforandringer hos kvinnelige fotballspillere – en randomisert studie</i>	PHD